

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΓΚΑΪΤΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ὁ μεγάλος ποιητὴς τῆς Γερμανίας ὁ Γκαϊτε εἶναι ἀπὸ τοὺς πρώτους ξένους συγγραφεῖς, ποὺ γνώρισε τὸ νεοελληνικὸ θέατρο μπαίνοντας στὸ μέσομαί του καὶ στὴν ἐπαγγελματικὴ του ζωὴ. Ἔτσι προφορικὴ πληροφορία μᾶς βεβαιώνει πὺς οἱ ἀδελφοὶ Δημητριάδου στὴν Πόλη (1862... θέατρο Νσοῦμ) παίζανε μαζί μὲ ἄλλα καὶ ἔργα τοῦ Γκαϊτε. Ποιά; Ἐφημερίδες τῆς Πόλης («*Ὁμόνοια*» 1862, 63, 64, «*Ἀνατολικὸς Ἀστὴρ*», καὶ «*Τηλέγραφος τοῦ Βυζαντίου*» τῶν ἰδίων χρόνων) δὲν μᾶς δίνουν κανένα φῶς.^(*)

«... *Χάριν τοῦ Ταβουλάρη μετέφρασε τότε ὁ Ἄγγελος Βλάχος... καὶ τὸν «Κλαβίγιον» τοῦ Γκαϊτε...*» Ν. Λάσκαρης: Ἐπομν. Ταβουλ. (Ἰ. Αθ. 1930) σ. 20. Πότε παίχτηκε δὲ μᾶς λένε οὔτε ἡ σχετικὴ «*Παλλυγενεσία*» οὔτε ὁ «*Αἰών*» ἀκόμα οὔτε καὶ ὁ Ταβουλ. Ἐπομν. στὸ εἰδικὸ μέρος (σ. 93). Παίχτηκε ὅμως «*μετὰ τόσα ἔτη...*» (Ν. Ἐφ. 1890 φ. 236 σ. 5).

ΚΛΑΒΙΓΙΟΣ, μετάφρ. Α. Καπέλλου. Ἰ. Αθ. 1857. δφ. πρ. 5 πεζό.
» μετάφρ. Ἄγγελοῦ Βλάχου Ἰ. Αθ. 1867.

ΣΤΕΛΛΑ, μετάφρ. Ε. Δ. Αὔγερινου. Ἰ. Αθ. 1874 δφ. πρ. 5 πεζό. (Στις 22 τοῦ Μάρτη 1932 τὸ ἔργο τοῦτο παίχτηκε στὸ Νταροῦλ-μπεντιὰ τῆς Πόλης γιὰ τὶς ἑορτὲς τοῦ Γκαϊτε).

(*) Ὁ ἀξιόλογος φίλος καὶ συνεργάτης τῆς Πόλης, ὁ κ. Α. Παπάζογλου θὰ μπόρῃσε ἴσως ἐκεῖ νὰ βρεῖ τίποτα σχετικὸ καὶ νὰ μᾶς τὸ γνωστοποιήσει;

«**Ὁ Φῶστος τοῦ Γαίτου**». Ἡ σκηνὴ τοῦ κήπου (μὲ μικρὸ πρόλογο).
Λ(ημ.) Β(ικέλα). «*Χρυσοαλλίς*» Β' σ. 593—596.
1864. Τὸ ἴδιο σ' ἕνα βιβλίον τοῦ Δ. Βικέλα:
Τὸ Ζ τῆς Ὀδοῦ. Ἡ σκηνὴ τοῦ κήπου (ἐκ
τοῦ Φάουστ) καὶ οἱ ἀρχαῖοι. ἸΑθ. 1872.

«**Ὁ πρῶτος μονόλογος τοῦ Φάουστ**. «*Ἀτικὸν Ἡμερολόγιον*». 1887. Με-
τάφρ. Α. Ρ. Ραγκαβῆ σ. 591—595
(μὲ μιὰ σχετικὴ ἐπιστολή).

ΦΑΟΥΣΤ, Βασιλικό. Μετάφρ. Κ. Χατζόπουλου. 20 Νοεμβρ. 1904. Μαρίκα
Κοκοπούλη, Ε. Φύρστ, Ν. Ζάνος. Ἐργότερα ξανάπαιξε πάλι ἡ
Μαρίκα μὲ τὸν Φύρστ καὶ μὲ τὸν Τ. Λεπενιώτη καὶ μὲ τὸν Β.
Ἀργυρόπουλο στὸ ρόλο τοῦ Μεριστοφελῆ. Καὶ πῶ ἕστερα τὸ
ἴδιο τὸ ἔργον τὸ παίζανε, ἡ Κυβέλη, ἡ Θεοδῶνη Δρακοπούλου, ἡ
Τασία Ἀδάμ καὶ οἱ Θωμᾶς Οἰκονόμου καὶ ὁ Ν. Παπαγεωρ-
γίου. Καὶ γιὰ τὶς τωρινὲς ἐφορτὲς ἡ Δραματικὴ Σχολὴ τοῦ Ὁδείου
Πειραιῶς στὸ Δημοτικὸ Θέατρο (23 τοῦ Μάρτη) Β. Ράτζας, δ.
Θ. Καλλιγᾶ. Καὶ δραματικὲς σχολὲς τῶν Ὁδείων (Ἀθηνῶν καὶ
Πειραιῶς) παίζανε τὴ σκηνὴ τῆς φυλακῆς ἰδίως σ' ἐξετάσεις τους.

» Μετάφρ. Γ. Στρατήγη. ἸΑθ. 1887.

» Μετάφρ. ἸΑρ. Προβελέγγιον μετὰ φωτογραφιῶν καὶ ξυλογραφιῶν
κατὰ τὸν Α. Κρέλλιγγ. ἸΑθ. 1887.

» Ἡ μετάφρασις αὐτὴ ξανατυπώθηκε στὴν Ἀθήνα στὰ 1921—
1924 καὶ 1927.

» μετάφρ. Α. Ρ. Ραγκαβῆ: ἸΑπαντα. ἸΑθ. 1889, τομ. 19ος.

» μετάφρ. Μ. Αὐγέρη. ἸΑθ. Φέξης 1914.

» Α. Μαβίλλη: ἸΕργα Γρ. ἸΑλεξ. 1915. (λίγοι στίχοι 1882).

» Κ. Χατζοπούλου ἸΑθ. 1916 ἸΕστία.

» » » » ἸΕλευθερουδάκης.

» μετάφρ. Κ. Χατζόπουλου ἸΑθ. 1921 ἸΕλευθερουδάκης μετὰ 17
εἰκόνας ὑπὸ Χάνς Βίλδερμαν.

«**Ὁ θάνατος τοῦ Ἐδφορίωνος** (Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸν Β' Φάουστ). Μετάφρ.
Ι. Γρυπάρη. «*Λόνσος*» Β' σ. 73—81.

Ἡ Μαργαρίτα στὸ ροδάνι, μετάφρ. Ν. Ποριώτη (Ξένη Λύρα 45) Ἰ.Αθ. 1925.

Ἑλένη (ἀπὸ τὸν Β' Φάουστ) Μετάφρ. Θρ. Σταύρου (μὲ πρόλογο) Ἰ.Αθ. Γανιάρης (χωρὶς χρονολογία).

Ὁ βασιλιάς τῆς Θούλης, μετάφρ. Μ. Τσιριμόκου (Ξένα ποιήματα Ἰ.Αθ. Δημητράκος 1931 σ. 68).

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ. Βασιλικά. 4 Ν)6ρ. 1904. Μετάφρ. Κ. Χατζόπουλου, Μαρίκα Κοτοπούλη, Μέγγουλας, Περίδης, Λούης. Ἀργότερα πολὺ συχνὰ παίζει ἡ Μαρίκα τὸ ἔργο αὐτὸ μὲ τὸν Ν. Ροζάν καὶ τελευταία μὲ καινούργια σκηνογραφία τοῦ Κλ. Κλώνη (24 Μαρτ. 1930). Θεωρεῖται ὁ καλύτερος ἴσως ρόλος τῆς Μαρίκας καὶ μιὰ πολὺ χρήσιμη ἀνάληψη γιὰ τὸ παιξισμό της αὐτὸ ἔγραψε στὴν «Πρωΐα» ὁ Φ. Πολίτης μετὰ τὴν παράστασι αὐτῆ (26 τοῦ Μάρτη). **Στὴν Ἀθήνα εἶναι φυσικὰ δύσκολο νὰ ξαναπαίξει καμιά «Ἰφιγένεια» κ' οὔτε τὸ τόλμησε ποτέ** ἡ Μαρίκα τὴν ἔπαιξε κάτω ἀπὸ τὴ διδασκαλία τοῦ ἀσύγκριτου Θωμᾶ Οἰκονόμου, τότε πού τὸ ἔργο ἦτανε πολὺ μέσα στὴ θεατρικὴ ἀντίληψη τῆς ἐποχῆς καὶ πού ὁ ἴδιος τὸ καταλάβαινε βαθύτατα. Εἶναι τὸ ἀνθος λοιπὸν τριῶν σπουδαίων παραγόντων, τῆς ψυχῆς τοῦ Θ. Οἰκονόμου, τῆς ἐποχῆς στὴν Ἑλλάδα καὶ τοῦ καταλληλότατου γι' αὐτὸ ταλέντου τῆς Μαρίκας. Τέλεια θεατρικὴ δημιουργία χωρὶς ἐμπόδιο. Ὡς τόσο ἔχουν παίζει Ἰφιγένεια ἡ Μαίρη Σαγιάννου — Κατσέλη (Πειραιᾶς) καὶ στὴν ἐπαρχία, ὅσο ξέρουμε, ἡ Μερὸπη Ροζάν, ἡ Τασία Ἀδὰμ καὶ ὁ Θωμᾶς Οἰκονόμου (Θόας).

- (*Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις*) μετάφρ. Ι. Παπαδοπούλου. Ἐν Ἰένη 1818.
» » » I. H. Περβάνογλου. «Φιλίστωρ» Β. Ἰ.Αθ. 1862 (σ. 403, 464, 598).
» » » μετάφρ. Α. Ρ. Ραγκαβῆ. Ἰ.Απαντα. Ἰ.Αθ. 1885. Τομ. 12ος σ. 275—380.
» » » μεταφραστικὴ δοκιμὴ Κων. Χατζόπουλου. Τυβίγγη. 1910
» » » μετάφρ. Κ. Χατζόπουλου, ἔκδοσις 6', ἀναθεωρημένη. Ἰ.Αθ. 1916, (ἔκδοσις ἐκπαιδευτικοῦ ὀμίλου).

- (*Ιφιγένεια ἐν Ταύροις*) μετάφρ. Κ. Χατζόπουλου, ἔκδοσις γ' Ἀθ. Κολλίφρος 1920.
 » » » μετάφρ. Κ. Χατζόπουλου, ἔκδοσις δ' Ἐλευθερουδάκης 1927.
 » » » μετάφρ. Γλαύκου Πόντιου («*Ιφιγένεια στὴν Ταυρικὴ*»—στὸ βιβλίον του: «*Ἔργα*»—) Ἀθ. Ἑστία 1916.

ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ (Δραματικὸν ἀπόσπασμα). Πρώτη πράξις σ. 11—17, δεύτερη καὶ τρίτη σ. 108—116. Μετάφρ. Γιάννη Καμούση, μετὰ «λίγας σημειώσεις». σ. 4—11 «*Λιόντσος*» Α'.

ΕΓΜΟΝΤ. Μετάφρ. Ι. Οἰκονομίδου, Ζηγάκης. Ἀθ. 1925 (μετὰ εἰσαγωγὴν σ. κ').

ΒΕΡΘΕΡΟΣ. Δραματικὴ διασκευὴ *Μ. Πασγάλη*. Λαϊκὸ θέατρο Ἀθηνῶν. Β. Ρώτας 1931.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΙΔΕΡΗΣ

